

3

Η ΕΞΟΧΗ

Προβαίνει ο ήλιος σ' όλη του τη χάση
Κι' από λάμψη τους κάμπους πλημμυρίζει.
Μεσ' 'ς τὸ χωράφι άτίμητο ζευγάρι
'Από βώδια θωρείς νά τριγυρίζη.

'Εδῶ κυττάς περήφανο μισχάρι
'Στ' όλόξανθο σιτάρι νά βαδίζη,
'Εν άλλο εκεί γυρμένο 'ς τὸ χορτάρι
Καί τὸ πλατύ ρουθοῦνι νά καπνίζη.

Μύριες άξίνες σκάφτουνε τή γῆ
Κι' ὑψωμένες 'ς τὸν ήλιο λαμπυρίζουν,
'Στους κάμπους βασιλεύει θεία σιγή.

Κ' ἐνῶ θωρείς τὰ σπίτια νά καπνίζουν,
'Αλλο πειά δὲ γροικῆς τή χαρηνγή
Παρά τὰ βώδια άγάλι νά μουγκρίζουν.

4

ΚΑΡΔΙΑ ΚΑΙ ΝΟΥΣ

Γράψε, ἡ καρδιά παντοτεινά φωνάζει,
Γιὰ τὴ γλυκειά τοῦ κόσμου έλευθερία,
Γῆ κι' οὐρανὸ ἡ ψυχὴ μας άγκαλιάζει
'Όταν άγάπη αισθάνεται ἡ καρδιά.

Κύτταξε αὐτὴ τὴν κτίσι π' εὐδιάζει
Καί ψιθυρίζει άγάπη κι άρμονία,
Πόση εὐτυχία 'ς τὸν άνθρωπο έτοιμάζει
Κι' άθανασία, φωνάζει, άθανασία.

Κι' όταν θελήσω ὁ δύστυχος νά γράψω
Μέσα ἡ καρδιά 'ς τὰ στῆθη λαχταρίζει
Κι' από θυμὸ κι' από ντροπή θά κλάψω.

Τὸ μάτι μου γυρίζω άγριεμένο
Κι' άφ' τὰ χαρτιά ποῦ ἡ σκέψι μου στολιζει
'Όχι ζωὴ μὰ θάνατο προσμένω.

ΤΟ 1894

Πέντε λεπτά τῆς ὥρας σ' άπομένουν,
Χρόνε σκληρὸ, γιὰ πάντα νά κρυφτῆς,
Σὰ δύο μαχαίρια οἱ δείκτες σὲ προσμένουν
Καί σὰ νάσουν κακοῦργος θά σβυστῆς.

Γιὰ πέσμουτο τὴν ὕστερη στιγμή σου,
Χρόνε σκληρὸ, ποιά μώφερες χαρά;
Καί σ' άγαπῶ γιατί μεσ' 'ς τὴν ὄργῃ σου
'Αντὶ ἓνα χρόνο μ' άρπαξες πολλὰ.

'Αφ' τὰ χαρτιά του ὁ κόσμος θά σὲ σβύση,
'Αλλά ποιὸς θά σὲ σβύση άφ' τὴν καρδιά;
Ποιὸς ἔμπορεῖ ποτὲ νά λησμονήση
Χιλιάδες πάθη κι' οὔτε μιὰ χαρά;

Μεσάνυκτα σημαίνουν καί προβαίνει
Καινούριος χρόνος ποῦ σκορπᾷ ζωὴ,
Μὰ 'ς τὴν καρδιά μου ἡ ἴδια λύπη μένει
Καί μεσ' 'ς τὸν τάφο μόνο θά σβυστῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΖΩΚΗΣ

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ

— Δὲ μοῦ λὲς τί ἔπαθες ἐφῆς τὰ με-
σανύχτα, κι άνέβαινες τὴ σάλα σάν πα-
λαβός; 'Η νά μὴν εἴσουνα μεθυσμένος;
ρωτάει ἓνας σπουδαστῆς τὸ συγγάτοικό
του, κι αὐτὸ σπουδαστῆ.

— Τρελλός ἴσως, μεθυσμένος ὄχι. Νά
τί μοῦ ἔτυχε· μὰ νά μὴν τὸ πῆς κανενός,
γιατ' εἶναι καί ντροπῆς. Κάθουμον καί
διάβαζα. Κι' ὄχι νά πῆς τίποτε ρομάντσο
ποῦ σοῦ ταραξεί τὸ νοῦ. 'Εφημερίδες διά-
βαζα. Πῆγε ἡ ὥρα ὡς δώδεκα παρά τέ-
ταρτο. Γύρισα κ' εἶδα τὸ ρωλόι, καί κου-
ρασμένος καθὼς εἶμουν, ἔμειναν οἱ ματιές
μου κολλημένες στὸν ὠροδείχτη. Κοντεύ-
ουνε μεσάνυχτα, εἶπα. Παράξενη ὥρα.
Κρύα στιγμή, ποῦ σὲ παληούς καιροὺς ἔ-
βγαιναν τὰ στοιχειά, οἱ Καλικάντζαροι,

καί δεξερωποιοὶ ἄλλοι τῆς ἡμέρας ἐχθροί.
Τώρα ποῦ καί τὰ φαντάσματα προσδέ-
ψανε μὲ τὸν πολιτισμὸ, ἔγιναν κι αὐτὰ
«πνεύματα», κέρχονται κάποτε καί γαρ-
γαλίζουν τὰ νεῦρα μας. Δὲν τὰ βλέπουμε,
θά πῆς, μὰ τί τὸ ὄφελος, ποῦ τάχεις τρι-
γύρω σου, θέλεις δὲ θέλεις! Ποιὸς μπορεῖ
νά μὲ βεβαιώση εἶπα, αὐτὴ τὴ στιγμή
(δώδεκα παρά δέκα) πῶς δὲν ἀρχίσανε νά
μαζεύονται ἀμέτρητες ψυχές γύρω μου,
καί δὲ θά κρυφοχύσουνε μέσα στὸ νοῦ μου
μύριες τρομάρες μὲ τὰ παράπονά τους,
ποῦ δὲν κάμνω τὸ χρέος μου στοὺς γονεϊούς
μου, στὸν ἓνα συγγενῆ, στὸν ἄλλον, στὸν
κόσμο, στὸν ἑαυτὸ μου! Θά πῆς εἶναι καί
μερικὲς ποῦ ἔρχονται νά σὲ καθησυχά-
σουνε, νά σὲ παρηγορήσουνε, νά σοῦ δώ-

σουνε θάρρος. 'Ως τόσο τοῦ κάκου· ἄς
λείπουν κ' οἱ συμβουλές τους καί τὸ καλό
τους.

Σηκώθηκ' ἄξαφνα ἀπὸ κεῖ ποῦ κοι-
τουμον ξαπλωμένος, καί κάθησα στὴν
καρέγλα, κοντὰ στὸ τραπέζι. Τὸ ρωλόι
ἀντίκρυ πάντα (δώδεκα παρά πέντε). Αἰ-
σθάνθηκα σὰ νάφυγε ὡς κ' ἡ ἀγαπημένη
μου ἡ Μοναζιά, καί μ' ἀφῆκε ὀλομόναχο
μ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ συντροφιά. Δὲν ἄ-
κουγες τίποτις ἐξω, τίποτις μέσα, ἐξὸν
τάκούραστο τοῦ ρωλοιοῦ χτύπημα, ποῦ
σῆφερνε μὲ παράξενο πείσμα κατὰ τὶς δώ-
δεκα, κι άναπνοὴ νά πάρης δὲ σάφινε!

Εἶπα μιὰ στιγμή, ἄς ἔρθουν! πρώτη
φορὰ δὲ θά εἶνε. Αὐτοὶ μένοχλοῦν τώρα,
θᾶξθη καί μένα ἡ σειρά μου νά ἐνοχλῶ
τὰ παιδιὰ μου, τὰ γγγόνια μου. τὰ ξέγ-
γωνα καί τὰ παραξέγγωνα. Τί τάχα! Τί
κακὸ θά μοῦ κάμουν, καί γιατί;

'Ο τι γύρισα νά ξαναδῶ τὸ ρωλόι, (δώ-
δεκα παρά δύο) κι άκούγω ἓνα τρίξιμο
κάπου στὴν κάμερα. Τώρα ἔλα πὲς μου,
τί νά σημαίνει αὐτὸ τὸ τρίξιμο! γιατί
αὐτὴ τὴν ὥρα, κι ὄχι τὶς ἔντεκα, τὶς δέκα,
τὶς ἑννιά, ἐκεῖ ποῦ διάβαζα! Τοῦ κάκου.
'Εδῶ μέσα ὑπάρχει ζωὴ, ὑπάρχει ἐνέργεια,
μπαινοβγασιδι, φασαρία. Ποιὸς ξέρει ἂν
δὲν κάμνουν καί συμβούλιο γύρω μου! Φαν-
τασία, θά πῆς· μὰ γιατί νά μὴν τὸ φαν-
ταστῶ, ἀφοῦ δὲν ξέρω πῶς εἶναι ἀλήθεια
καί τὸ ἐνάντιο!

Νά, ἀκόμα μερικὰ τίτ, καί θά χτυπή-
σουν οἱ δώδεκα... Καλὲ δὲ λὲς πῶς εἶσαι
τρελλός! Σῆκω καί περπάτησε μὲς στὴν
κάμερα. Κι ἄς χτυποῦν κι ἄλλες δώδεκα.

Σηκώθηκα καί περπατοῦσα μὲ τὰ χέ-
ρια στὶς τσέπες, ἀπάνω καί κάτω· καί
χτυποῦσαν οἱ δώδεκα. Ταῦτί μου δὲν
ἴδρωνε· σφύριζα καθὼς περπατοῦσα μὲ
πόδι βαρὺ· ποῦ νάκούσης τριξίματα τέ-
τοια ὥρα! Μπῆκε κάποια παρηγορία στὸν
ἀέρα, σὰ νά γύρισε πίσω κ' ἡ μοναζιά,
σὰ νάφυγαν τὰ φαντάσματα νά βροῦν
ἄλλους νά παίξουν μαζὺ τους.

Τὸ χτύπημα ὡς τόσο τοῦ κουδουνιοῦ ἔπα-
ψε, σταμάτησα καί γὰ τὸ περπάτημα χωρὶς
νά τὸ θέλω. Γιατὶ νά σταματήση αὐτὸ τὸ
περπάτημα! Κάποιος πρέπει νά ἦρθε μέσα
αὐτὴ τὴ στιγμή. Ποιὸς νά εἶναι, καί ποῦ!
'Απὸ μπρός μου; ἀπὸ πίσω; δίπλα; 'Ας
γυρίζω κι ἄς βλέπω ἀπὸ παντοῦ, νά φο-
βᾶται νά μὲ σιμώση. Νά τὸ καταλάβη
πῶς τὸ ξέρω πῶς εἶναι δῶ. 'Αλλο τρόπο
δὲν ἔχει. Μιὰ νά μοῦ πάρη τὸν ἀέρα κι
ἀλλοίμονό μου! Νάνάψω ὡς τόσο κι αὐτὸ
τὸ κερί πρὶ νά σβύσω τὴ λάμπα καί φύγω.
Θά πῆς φυσάει μιὰ, καί σοῦ σβύνει καί
τὸ κερί. Αἶ, τότες τὸ ρίχτεις στὸν κρότο,
σέρνεις μιὰ φωνή, σπάνεις ἓνα παράθυρο,
χαλνᾷς τὸν κόσμο, καί πηγαινεὶ τὸ «πνεῦ-
μα» στὴν ἡσυχία του.

'Αναψα τὸ κερί, εἶδα πάλι ἀπὸ τὴ μιὰ,
ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ πίσω μου, καί γλί-
γωρα γλίγωρα σκύθω καί σβύνω τὴ λάμ-
πα. Παίρνω τὸ κερί στὸ χέρι, κ' ἴσια στὴν